

FIȘA DISCIPLINEI

1. Date despre program

1.1 Instituția de învățământ superior	Universitatea Babeș-Bolyai
1.2 Facultatea	Facultatea de Litere
1.3 Departamentul	Limbi și Literaturi Romane
1.4 Domeniul de studii	Limbă și literatură
1.5 Ciclul de studii	Master
1.6 Programul de studii/ Calificarea	Literatură și civilizație – dialog intercultural în spațiul francofon

2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei	LMF2205 Literaturi francophone europene: literatură belgiană. Autobiografia							
2.2 Titularul activităților de curs	Vacant							
2.3 Titularul activităților de seminar	Lect. dr. Andrei Lazar							
2.4 Anul de studiu	II	2.5 Semestrul	2	2.6 Tipul de evaluare	E	2.7 Regimul disciplinei	Conținut	DS
							Obligativitate	Obligat oriu

3. Timpul total estimat (ore pe semestru/activități didactice)

3.1 Număr de ore pe săptămână	4	din care: 3.2 curs	2	3.3 seminar	2
3.4 Total ore din planul de învățământ	56	din care: 3.5 curs	28	3.6 seminar	28
Distribuția fondului de timp					
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					60
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					50
Pregătire seminarii/laboratoare/proiecte, teme, referate, portofolii și eseuri					20
Tutoriat					8
Examinări					2
Alte activități.....					
3.7 Total ore studiu individual		140			
3.8 Total ore pe semestru		196			
3.9 Numărul de credite		8			

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1 de curriculum	•
4.2 de competențe	<ul style="list-style-type: none"> Noțiuni teoretice, concepte fundamentale și perspective sintetice asupra literaturii francophone din Belgia, a criticii literare și a istoriei ideilor literare; noțiuni de naratologie și periodizare literară. Noțiuni elementare de practica elaborării de lucrări științifice.

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1 de desfășurare a cursului	Sală de curs, videoproiector
5.2 de desfășurare a seminarului	Sală de seminar, videoproiector Prezența la curs nu este obligatorie. Prezența la seminarii e obligatorie la 10 întâlniri din 14. Prezentarea la evaluarea finală nu este condiționată. Evaluarea este condiționată de îndeplinirea obligațiilor asumate : elaborarea și prezentarea lucrărilor

6. Competențe specifice acumulate

Competențe profesionale	<p>C1. Precizarea și descrierea specificului epocilor și curentelor literare din spațiul cultural al limbii franceze;</p> <p>C2. Explicarea poziției operelor literare în contextul cultural francofon și raportarea lor la tradițiile literare și picturale din cultura belgiană;</p> <p>C3. Analiza textelor literare autobiografice cu respectarea normelor de cercetare specifice;</p> <p>C4. Utilizarea literaturii de referință pentru interpretarea textului literar;</p> <p>C5. Elaborarea unui proiect pe o temă dată din literatura/cultura belgiană francofonă, respectând normele de cercetare ;</p> <p>C6. Interpretarea critică a unui text literar de complexitate medie, în franceză, pe baza conceptelor și metodelor studiate în cadrul cursului și seminarului;</p> <p>La finalul cursului, studentul va dobândi : instrumente metodologice specifice abordării genului autobiografic, abilități de lectură transversală, de relaționare a textului literar cu alte forme de expresie artistică: pictură, fotografie, cinema; însușirea normelor științifice de redactare și de utilizare a surselor de documentare.</p>
Competențe transversale	<p>CT1. Utilizarea componentelor domeniului limbi și literaturi în deplină concordanță cu etica profesională;</p> <p>CT2. Relaționarea în echipă; comunicarea interpersonală și asumarea de roluri specifice;</p> <p>CT3 Organizarea unui proiect individual de formare continuă; îndeplinirea obiectivelor de formare prin activități de informare, prin proiecte în echipă și prin participarea la programe instituționale de dezvoltare personală și profesională.</p>

7. Obiectivele disciplinei (conform grilei de competențe specifice acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	<ul style="list-style-type: none"> • Studierea literaturii belgiene de factură autobiografică; punerea în valoare a modalităților și formelor specifice de expresie; • Din punct de vedere metodologic se va recurge atât la o grilă de lectură tematică, cât și la o reflecție asupra dinamicii text-imagine, demers optimizat de comparatismul francofon; • Se vor propune pentru început câteva repere ale autobiografiei: definiție, frontiere, teme și motive, tehnici de realizare; • Se va insista asupra originalității și diversității formelor de expresie artistică ale imaginarului belgian: literatură, arte plastice, fotografie, cinema, arhitectură; • Se vor studia apoi cele mai importante texte relevante pentru genul respectiv: Marguerite Yourcenar, Suzanne Lilar, Dominique Rolin, William Cliff, Jean Muno, Amélie Nothomb, Jacqueline Harpman, Jean-Luc Outers; • Cursul va oferi o lectură transversală a problematicei specifice genului autobiografic și a paradigmei identitare; • Prin tematica abordată, cursul se înscrie în axa de cercetare doctorală promovată de Centrul de Studii Literare Belgiene.
7.2 Obiectivele specifice	<ul style="list-style-type: none"> • Descrierea și exemplificarea paradigmei scriiturii autobiografice în spațiul literar francofon din Belgia; • Explicarea unor detalii contextuale privind statutul scriitorilor bilingvi; • Relaționarea textelor studiate cu contextul istoric și cultural – apariția de noi actori instituționali (premii, academii, specializarea criticii literare), tentativele de flamandizare a Belgiei, frontiera lingvistică, migrația scriitorilor francofoni înspre spațiul francez; • Abordarea din perspective diferite a problematicei figurării eu-lui în raport cu literatura și artele vizuale; • Interpretarea și evaluarea critică a operelor cuprinse în bibliografia cursului și a seminarului; • Elaborarea unui discurs oral/scriș complex, bogat lexical și sintactic, articulat precis din punct de vedere logic, pe o temă sau alta dintre cele care fac obiectivul cercetării în cadrul disciplinei.

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
Curs introductiv : Belgia în context istoric și cultural european: influențe, confluente, interferențe. Unitate națională - dualitate culturală - specificitate regională - bilingvism; faze de parcurs literar: centripetă 1830-1918,	expunerea; dezbaterea; explicația; cursul interactiv; întrebarea euristică, analiza de texte, prezentări în Power Point	

centrifugă 1920-1960, dialectică 1970; conceptul de « belgitudine ». <i>Cuvinte-cheie:</i> câmp literar, periferie, centru, bilingvism.		
Săptămâna 2 Autobiografia și autoficțiunea ca genuri literare : definiții, autori reprezentativi, periodizare. Începuturile literaturii autobiografice în Belgia francofonă la sfârșitul secolului al XIX-lea. <i>Cuvinte-cheie:</i> gen literar, autobiografie, autoficțiune, istorie literară	expunerea; dezbateră; explicația; cursul interactiv; lectura unor extrase semnificative, prezentări în Power Point	
Săptămâna 3 - 4 Marguerite Yourcenar : căutarea sinelui și labirintul memoriei. Discursul paratextual ca fragment autobiografic (prefețe, interviuri) <i>Cuvinte-cheie:</i> istorie familială, dispariția eului, postură literară, consacrare literară	expunerea; dezbateră; explicația; cursul interactiv, prezentări în Power Point	
Săptămâna 5 Suzanne Lilar: între două culturi, între două vârste; fascinația copilăriei, dubla identitate între istorie personală și Istorie. <i>Cuvinte-cheie:</i> reconstrucție identitară, discurs istoric, copilărie.	expunerea; dezbateră; explicația; cursul interactiv	
Săptămâna 6 Jean Muno, autobiografia derizorie. <i>Cuvinte-cheie:</i> ironie și autoironie, intertextualitate, frontieră, bilingvism, identitate.	expunerea; dezbateră; document video, explicația; cursul interactiv	
Săptămâna 7 William Cliff, noi paradigme ale eului: redefinirea limitelor generice, lirism vs. narativitate. <i>Cuvinte-cheie:</i> poezie, inovație formală, formă fixă, figuralitate.	expunerea; dezbateră; explicația; cursul interactiv.	
Săptămâna 8 Roland Barthes par Roland Barthes și Derrida : pactul autobiografic deturnat și pactul iconic <i>Cuvinte-cheie:</i> copertă volum, album de familie, scriitura, iudaism, confesiune, software	expunerea; dezbateră; explicația; cursul interactiv prezentări în Power Point	
Săptămâna 9 Dominique Rolin, viitorul imediat al scriiturii. <i>Cuvinte-cheie:</i> temporalitate, angoasă, confesiune, moarte.	expunerea; dezbateră; explicația; cursul interactiv prezentări în Power Point	
Săptămâna 10 Amélie Nothomb, de la ficțiune la autoficțiune. <i>Cuvinte-cheie:</i> mitologii personale, corporalitate, pulsuni viscerele.	expunerea; dezbateră; explicația; cursul interactiv prezentări în Power Point	
Săptămâna 11 Jean-Philippe Toussaint, scriitura fotografică a eului. <i>Cuvinte-cheie:</i> relație text-imagine, minimalism, autoportret.	expunerea; dezbateră; explicația; cursul interactiv	
Săptămâna 12 Discursul autoreferențial între text și imagine: Scriitura ca prelungire a operei filmice la Chantal Akerman. Concluzii <i>Cuvinte-cheie:</i> film autobiografic, intermedialitate, figură, figural, inter-iconicitate.	expunerea; dezbateră; explicația; cursul interactiv prezentări în Power Point	
Bibliografia obligatorie Opere literare:		

- Akerman, Chantal, *Ma mère rit*, Paris, Mercure de France, 2013.
- Cliff, William, *Autobiographie*, Paris, La Différence, 1993.
- Id., *À la recherche d'une enfance*, préface de Jean Tordeur, Bruxelles, Jacques Antoine, 1979.
- Lilar, Suzanne, *Une Enfance gantoise*, Bruxelles, Espace nord, 2022.
- Muno, Jean, *Histoire exécrable d'un héros brabançon*, Bruxelles, Jacques Antoine, 1982.
- Nothomb, Amélie, *Biographie de la faim*, Paris, Albin Michel, 2004.
- Roegiers, Patrick, *Le Mal du pays. Autobiographie de la Belgique*, Paris, Seuil, 2003.
- Rolin, Dominique, *Le futur immédiat*, Paris, Gallimard, 2002.
- Toussaint, Jean-Philippe, *Autoportrait (à l'étranger)*, Paris, Éditions de Minuit, 2000.
- Yourcenar, Marguerite, *Le Labyrinthe du monde*, [1974], dans *Essais et mémoires*, Paris, Éditions Gallimard, Bibliothèque de la Pléiade, 1991.

Critică literară:

- Aron, Paul, « La construction de l'image de soi : l'exemple des écrivains belges de la fin du XIXe siècle », dans Estrella de la Torre et Martine Renouprez (éds.), *L'Autobiographie dans l'espace francophone. I. La Belgique*, Universidad de Cadiz, 2003, p. 13-32.
- *Dictionnaire de l'autobiographie. Écritures de soi en langue française*, Françoise Simonet-Tenant (coord.), Paris, Honoré Champion, 2017.
- Lazar Andrei, *L'autobiographie entre le texte et l'image*, Cluj-Napoca, Casa Cărții de Știință, col. „belgica.ro”, 2021, 460 p.
- Lejeune, Philippe, *Le Pacte autobiographique*, Paris, Éditions du Seuil, 1975.
- Schmitt, Arnaud, *The phenomenology of autobiography: Making it real*, Routledge, 2017.

Bibliografie facultativă:

- ***, *Roman 20-50*, Jean Philippe Toussaint, no 32, mai 2022.
- Akerman, Chantal, *L'œuvre écrite et parlée : 1968-2015*, Paris, l'Arachneen, 2024.
- Aron, Paul, « La construction de l'image de soi : l'exemple des écrivains belges de la fin du XIXe siècle », dans Estrella de la Torre et Martine Renouprez (éds.), *L'Autobiographie dans l'espace francophone. I. La Belgique*, Universidad de Cadiz, 2003, p. 13-32.
- De Haes Frans, *Les Pas de la voyageuse : Dominique Rolin*, Bruxelles, Luc Pire / AML Éditions, coll. « Archives du Futur », 2008.
- Dossier « L'Irrésemblance. Poésie et autobiographie », textes réunis et présentés par Michel Braud et Valéry Hugotte, dans *Modernités*, n° 24, 2011.
- Fournier, Lauren, *Autotheory*, MIT Press, 2022.
- Manea, Lucia, Poignault, Rémy, Lascu-Pop, Rodica (éds.), *La Poétique de l'espace dans l'œuvre de Marguerite Yourcenar. Actes du colloque international de Cluj-Napoca (6-8 octobre 2010)*, Clermont-Ferrand, Société Internationale d'Études Yourcenariennes, 2013.
- Moreels Isabelle, *Jean Muno. La subversion souriante de l'ironie*, Bruxelles, Berne, Peter Lang, 2015.
- Stevens, Bernard, *William Cliff tel qu'en ses poèmes*, Louvain, PUL, 2023.
- Trovato, Vincent, *Je est un autre. L'écrivain et son double*, Paris, L'Harmattan, coll. « Amarante », 2023.
- Verstichel-Boiulanger, Eolia, *Amélie Nothomb: point d'ombre en pleine lumière*, Paris, l'Harmattan, 2023.
- Yourcenar, Marguerite, *Zénon, sombre Zénon : correspondance 1968-1970*, Paris, Gallimard, 2023.

8.2 Seminar		Observații
S1.Seminar introductiv. Belgia francfonă. Identitate wallonă, raporturile scriitorilor belgieni francofoni cu Franța și cu limba franceză, paradigma centru-periferie <i>Cuvinte-cheie</i> : periferie, centru, migrație literară, instituționalizare, <i>mal du pays</i>	Conversație euristică; analize de texte reprezentative pentru evoluția literaturii autobiografice în Belgia francfonă Lucru în perechi, grupuri sau individual. Exemplificări, exerciții; Brain-storming,	Benoît Denis, Jean-Marie Klinkenberg, <i>La littérature belge. Précis d'histoire sociale.</i>
S2-3 Marguerite Yourcenar: interviul literar ca formă autobiografică	Conversație euristică; prezentarea unor referate redactate de către studenți; analize de texte reprezentative pentru evoluția literaturii autobiografice în Belgia francfonă Lucru în perechi, grupuri sau individual. Exemplificări, exerciții;	Marguerite Yourcenar, <i>Portrait d'une voix.</i>

	Brain-storming, analiza semiotică	
S4-5 Suzanne Lilar și Jean Muno: modele și confluente literare.	Conversație euristică; prezentarea unor referate redactate de către studenți; analize de texte reprezentative pentru evoluția literaturii autobiografice în Belgia francofonă Lucru în perechi, grupuri sau individual. Exemplificări, exerciții; Brain-storming,	Jean Muno, <i>Histoire exécrable d'un héros brabançon</i> . Lilar, <i>Une Enfance gantoise</i> (extraits)
S6. (Auto)biografia transgresivă : Dominique Rolin	Conversație euristică; prezentarea unor referate redactate de către studenți; analize de texte reprezentative pentru evoluția literaturii autobiografice în Belgia francofonă Lucru în perechi, grupuri sau individual. Exemplificări, exerciții; Brain-storming,	Dominique Rolin, <i>Le futur immédiat</i> .
S7 William Cliff : spațiul eului și al melancoliei	Conversație euristică; prezentarea unor referate redactate de către studenți; analize de texte reprezentative pentru evoluția literaturii autobiografice în Belgia francofonă Lucru în perechi, grupuri sau individual. Exemplificări, exerciții; Brain-storming,	William Cliff, <i>Autobiographie, Id. L'État Belge</i> .
S8. Autobiografiile filosofice	Conversație euristică; prezentarea unor referate redactate de către studenți; analize de texte reprezentative pentru evoluția literaturii autobiografice în Belgia francofonă Lucru în perechi, grupuri sau individual. Exemplificări, exerciții; Brain-storming,	Roland Barthes par Roland Barthes Jacques Derrida, <i>Derrida</i>
S9. Eul feminin în Belgia francofonă : Chantal Deltenre	Conversație euristică; prezentarea unor referate redactate de către studenți; analize de texte reprezentative pentru evoluția literaturii autobiografice în Belgia francofonă Lucru în perechi, grupuri sau individual. Exemplificări, exerciții; Brain-storming,	Chantal Deltenre, <i>La maison de l'âme</i>
S10 De la ecran la scriitură și vice-versa	Conversație euristică; prezentarea unor referate redactate de către studenți; analize de texte reprezentative pentru evoluția literaturii autobiografice în Belgia francofonă Lucru în perechi, grupuri sau individual. Exemplificări, exerciții; Brain-storming,	Amélie Nothomb, <i>La Nostalgie Heureuse</i> <i>Une vie entre deux eaux</i> , Laureline Amanieux, 2012, 50 min.
S11. Jean-Philippe Toussaint, autobiografie sau autoficțiune?	Conversație euristică; prezentarea unor referate redactate de către studenți; analize de texte reprezentative pentru evoluția literaturii autobiografice în Belgia francofonă Lucru în perechi, grupuri sau individual. Exemplificări, exerciții; Brain-storming,	Toussaint, Jean-Philippe, <i>Autoportrait (à l'étranger)</i> , Paris, Éditions de Minuit, 2000
S12. Discursul autoreferențial între text și imagine filmică	Conversație euristică; prezentarea unor referate redactate de	Chantal Akerman, <i>Ma mère rit</i> .

	către studenți; analize de texte reprezentative pentru evoluția literaturii autobiografice în Belgia francofonă Lucru în perechi, grupuri sau individual. Exemplificări, exerciții; Brain-storming,	Chantal Akerman, <i>News From Home</i> , film, 1977, 85 min.
S14. Evaluare finală și prezentare portofolii seminar	Participare activă; analiza semiotică; dezbateră	
Bibliografie: <ul style="list-style-type: none"> • BLANCKEMAN, Bruno, <i>Dictionnaire Marguerite Yourcenars</i>, Paris, Honoré Champion, 2017. • CLIFF, William, <i>L'Etat Belge</i>, Paris, La Table Ronde, 2000. • DELTENRE, Chantal, <i>La maison de l'âme</i>, Bruxelles, Éditions Maelström, 2010. (<i>Prix Rossel des Jeunes</i>, 2010) • LILAR, Suzanne, <i>Une Enfance gantoise</i>, Paris, Grasset, 1976. • MUNO, Jean, <i>Histoire exécrable d'un héros brabançon</i>, Bruxelles, Jacques Antoine, 1982. • LASCU-POP, Rodica, <i>Escales littéraires à Cluj. Anthologie bilingue d'auteurs francophones</i>, Cluj-Napoca, Casa Cărții de Știință, coll. « Belgica.ro », 2015. • NOTHOMB, Amélie, <i>La Nostalgie heureuse</i>, Paris, Albin Michel, 2013. <i>Une vie entre deux eaux</i>, documentar realizat de Laureline Amanieux, 2012, 50 min. • YOURCENAR, Marguerite, <i>Portrait d'une voix</i>, textes réunis et présentés par Maurice Delcroix, Paris, Gallimard, 2002. 		

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunităților epistemice, asociațiilor profesionale și angajatorilor reprezentativi din domeniul aferent programului

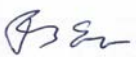
<ul style="list-style-type: none"> - Tematica este elaborată pe baza bibliografiei internaționale a domeniului; - cadrul didactic are doctoratul în domeniul filologiei; - o parte din elementele prezentate în cadrul cursului și seminarului au fost dezbătute în cadrul unor conferințe și prelegeri naționale și internaționale și fac obiectul unor cercetări recente în domeniu. <p>În conformitate cu standardele ARACIS, departamentul are o colaborare continuă cu reprezentanții mediului socio-economic și profesional în vederea adaptării și ameliorării planului de învățământ, și mai ales cu Primăria Municipiului Cluj-Napoca (direcția Turism), Vaiamada SRL (traduceri și interpretariat), și alții.</p>
--

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	Capacitate de răspuns la nivel interactiv - cunoaștere și înțelegere - stăpânirea, în sens operațional, a limbajului de specialitate - abilitatea de explicare și de interpretare - rezolvarea completă și corectă a cerințelor. <i>Barem</i> - Copierea sau fraudă: 1 <i>Criterii specifice de evaluare:</i> cunoașterea operelor din bibliografia obligatorie și eventual a titlurilor opționale; stăpânirea conceptelor predate și formularea unor puncte de vedere personale, judicioase argumentate; coerența și justetea expunerii, corectitudinea și fluența limbii franceze.	Notarea se va realiza pe baza unui examen scris de 2 ore, notat de la 1 la 10, programat în cadrul sesiunii (se propun două date de examen).	60%
10.5 Seminar	Elaborarea de lucrări de seminar și referate, participarea activă la discuții, elaborarea de fișe de lectură din bibliografia obligatorie. Implicarea efectivă în activitățile practice. Prezența și intervențiile la seminarii modifică nota astfel : - Peste 12 prezențe = + 1 punct - 3-12 prezențe = 0 puncte	Prezentare orală în cadrul seminarului	40%

	- 0-2 prezențe = - 1 punct		
10.6 Standard minim de performanță			
<ol style="list-style-type: none">1. Studentul cunoaște care sunt principalele concepte instrumentale ale literaturii autobiografice în Belgia francfonă; le recunoaște și le definește, le folosește adecvat în analize ale unor materiale specifice domeniului (Suzanne Lilar, <i>Une enfance gantoise</i>, Amélie Nothomb, <i>Biographie de la faim</i>, Dominique Rolin, <i>Le futur immédiat</i>, etc.);2. Studentul este familiarizat cu principalele opere analizate;3. Studentul are o viziune de ansamblu asupra domeniului;4. Studentul are o idee asupra noțiunilor critice introduse în curs și/sau seminar, le definește corect și este capabil să le folosească în mod adecvat în analiza unui text la prima vedere ;5. Limbajul de specialitate este corect utilizat;6. Poate recunoaște o operă literară autobiografică și face distincția între genuri: autobiografie / memorii / autoficțiune			
Detalii organizatorice, gestionarea situațiilor excepționale: <ul style="list-style-type: none">• Prezentarea la examen nu este condiționată de număr minim de prezențe sau lucrări practice.• Frauda sau tentativa de fraudă la examinare se sancționează cu nota 1 (unu).			

Data completării 06.04.2024	Semnătura titularului de curs	Semnătura titularului de seminar
Data avizării în departament 15.04.2024	Semnătura directorului de departament 	
Data avizării la Decanat 02.06.2024	Semnătura Prodecanului responsabil 	Ștampila facultății